

ЗБІРНИК
ПРОФЕСІЙНО СПРЯМОВАНИХ
ЗАВДАНЬ

З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Навчальний посібник

Підготувала: викладач української мови
ДПТНЗ «Томаківський професійний аграрний ліцей»

Щербакова Людмила Петрівна

Томаківка 2011

Зміст

1. Анотація

2. Професійно спрямовані завдання з української мови для підготовки учнів по професіях:

- « Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва, водій автотранспортних засобів категорії «В», «С», слюсар-ремонтник».

- « Оператор комп'ютерного набору, обліковець з реєстрації бухгалтерських даних, секретар керівника ».

3. Список використаної літератури

Анотація

Мета укладника збірки професійно спрямованих завдань - допомогти учням і викладачам-словесникам навчитись грамотно користуватись професійною лексикою, знати суть термінів, властивих професіям – тракторист-машиніст с/г виробництва та оператор комп'ютерного набору, легко і вільно спілкуватись в професійному середовищі.

Серед цих завдань - різні види вправ з лексикології, словотвору, морфології, синтаксису, пунктуації. Збірник також містить тексти диктантів, переказів і завдань для них.

Рекомендується викладачам української мови ПТНЗ

Завдання для підготовки учнів за спеціальністю:

***« Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва,
водій автотранспортних засобів категорії «В», «С», слюсар-ремонтник».***

ТЕМА: *Лексикологія*

Завдання 1.

Пояснити значення слів, підібравши відповідники з нище запропонованих:

Трактор – це ...

Автомобіль – це ...

Комбайн - це ...

Оранка - це ...

Культивація – це ...

Лущення – це ...

Обприскування – це ...

1). Самохідна машина на гусеничному або колісному ході, призначена для виконання сільськогосподарських землерийних робіт.

2). Самохідна машина, яка призначена для перевезення по безрейкових шляхах пасажирів, вантажів і буксирування причепів.

- 3). Самохідна машина, призначена для збирання зернової частини врожаю.
- 4). Захід обробітку ґрунту, під час якого кришиться, розпушується і перевертається оброблюваний шар ґрунту.
- 5). Агротехнічний захід, який забезпечує кришіння, розпушування і часткове перевертання ґрунту, а також повне знищення бур'янів і вирівнювання поверхні поля.
- 6). Обробіток ґрунту дисковим чи лемішним знаряддям, який забезпечує розпушування, подрібнення і часткове перевертання, перемішування ґрунту та підрізування бур'янів.
- 7). Один із способів застосування пестицидів для захисту сільськогосподарських культур.

До речі, це завдання можна виконувати за різними рівнями складності.

Наприклад, учні, які мають середній рівень навчальних досягнень виконують завдання, скориставшись запропонованими відповідниками і отримують за його виконання «5» балів; учні з достатнім рівнем знань – самостійно відшуковують слова у словнику та пояснюють їх значення, отримавши за роботу «8» балів; учні з високим рівнем знань, досконало володіючи термінологією зі своєї спеціальності, самостійно, без сторонньої допомоги, пригадують визначення і отримують за його виконання «11» балів.

Завдання 2.

Дослідіть етимологію поданих прислів'їв та приказок, відповідь запишіть:

1. Про землю піклуйся – золотим зерном милуйся.
2. Орачеві земля – мати, а ледарю – мачуха.
3. Яка пшениця, така й паляниця.

4. Поля – що й курці лапою нема де ступить.
5. Поки жнемо, поти й їмо, а як скошили, то все й поїли.

Завдання 3.

Користуючись «Словником іншомовних слів» знайдіть визначення професійних термінів:

Трактор – (від лат. тягач);

Автомобіль – (від грец. αὐτο - сам і лат. mobilis - рухається);

Комбайн – (від англ. Combine- комбайн, об'єднання);

Карбюратор – (від фр. Carburation- карбюрація, змішування);

Двигун – (від лат. motor - що приводиться в рух);

Фільтр – (від лат. повсть);

Гідромурфта – (від гр.гідро-вода і нім муфта).

Завдання 4.

Уявіть себе механіком машинно-тракторного парку. Завтра у вас розпочинаються жнива, але не вся техніка підготовлена до збору врожаю, зокрема один комбайн ще потребує капітального ремонту, а відповідального за цю техніку влаштовує дана ситуація. Попрацюйте в парах. Підготуйте і розіграйте діалог (10-12 реплік), використовуючи професійну лексику. Як ви вирішите ситуацію, що склалася на даний момент?

Завдання 5.

Уявіть, що ви працюєте в агрофірмі «Перше травня» за своєю спеціальністю. Прочитайте подані запитання, добираючи з дужок потрібне слово, і дайте повні відповіді.

- 1). Як (називається, зветься) ваша посада?
- 2). Хто (є, являється) вашим безпосереднім керівником?
- 3). Які ваші основні функціональні (обов'язки, зобов'язання)?
- 4). Яку заробітну (плату, платню) ви (отримуєте, одержуєте)?

5). Якою є тривалість вашого (*робочого, робітничого*) дня?

6). Якими (*навичками, навиками*) володієте?

Складіть розповідь про уявну роботу за поданими запитаннями.

Завдання 6.

Індивідуальне завдання

Доберіть до іменників – *хлібороби, комбайнери, далекобійники* перифрази – описові звороти. Зачитайте дібрані перифрази, не озвучивши самого іменника.

Завдання для учнів групи

Відгадати, про людину якої професії озвучені описові звороти.

Хлібороби – творці високих урожаїв, господарі сталюї техніки, творці найсвятішого на землі, найїзники сталюї коней, трудівники полів;

Комбайнери – капітани сталюї кораблів, трудівники безкраїх ланів, господарі зібраного зерна, володарі зернозбиральної техніки;

Далекобійники – господарі доріг, рульові фур, перевізники контейнерів.

Завдання 7.

Об'єднайтеся в декілька груп, які представлятимуть агрофірми нашого району.

I група – спеціалісти агрофірми «Борисфен»;

II група – представники фермерського господарства «Лан»;

III група – керівництво агрофірми «Перше травня»

Завдання для кожної групи:

Висловити свої міркування щодо необхідності збереження і розвитку сільського господарства нашого району та регіону. Вказати всі «за» і «проти».

На мультимедійному проекторі, дошці чи на картках на допомогу учням подані слова та словосполучення:

- Одне з першочергових питань;
- Отримані врожаї зернових;

- Рентабельність – (показник економічної ефективності бізнесу, що характеризує співвідношення доходу і витрат за певний період часу);
- Кредитування агропідприємств – (надання в борг грошей на умовах повернення, платності, строковості, цільового призначення);
- Обновлення сільськогосподарської техніки;
- Здача паїв в оренду;
- Збільшення виробництва зернових;
- Площі родючих сільгоспугідь;
- Собівартість продукції.

Завдання 8.

Записати слова у дві колонки. У першу – власне українські слова, у другу – запозичені.

Жнива, комбайн, майстер, борошно, вантажити, вщерт, сіяч, аграрний, рільництво, паляниця, гальмувати, сигнал, оранка, трактор.

Завдання 9.

Опишіть свій майбутній фах і уявне робоче місце, використовуючи українську лексику.

Завдання 10.

Пояснити значення фразеологізмів. Написати твір-мініатюру на тему: «Щоб добре жити – треба вміти працювати», використавши подані фразеологізми.

Узяти на буксир – Допомогати кому-небудь у роботі;

Вставляти палки в колеса – Перешкоджати, заважати кому-небудь у здійсненні чогось ;

Що посієш, те й пожнеш – як попрацюєш - такий і урожай збереш;

Прокласти першу борозну – розпочати роботу;

Легкий хліб – Засоби для існування, здобуті без труднощів, без особливих зусиль;

Все в руках горить – Робота виконується швидко й успішно.

У поті чола – Докладаючи багато зусиль, надмірно, напружено.

Завдання 11.

Підібрати синоніми до слів:

Жнива, паляниця, аграрний.

Жнива - косовиця, збиральна, жниво, урожай;

Паляниця - хлібина, буханець, калач, книш;

Аграрний - сільськогосподарський

Завдання 12.

Списати речення, вставляючи пропущені букви. Підкреслити усі слова, що відносяться до хліборобської праці. Яку роль виконує застаріла лексика в поданих реченнях?

1. Жніте, жніте, женчики, жніте живо – дож... (и)айте , женчики, щедру ниву!
2. Орач торкнет... (ь)ся до плуга руками – і нива дзвонить темним сріблом скиб.
3. А косарі виходили у поле за хліб насущний кланялись з... (е)млі.
4. За Борисполем житом виспілим хоч які замилуют.. (ь)ся очі.
5. Колос жито, колос вик... (и)дає, повноцін... (н)им зерном наливає...

ТЕМА: *Словотвір*

Завдання 1.

Дібрати до поданих слів спільнокореневі слова, розібрати їх за будовою, визначити яким способом словотворення утворені ці слова.

Комбайн, трактор, фільтр, колесо, регулятор.

Завдання 2.

Розподільний словниковий диктант: у першу колонку записати слова, утворені префіксальним способом, у другу – суфіксальним, у третю – префіксально-суфіксальним, у четверту – способом основоскладання.

Зернозбирання, культивація, тракторист, завантажувальний, розпилювачі, зерносушарка, заглиблення, гідромуфта, центрифугування, пристрій, боронування, обробіток, дводискові, висівання, рівномірний.

Завдання 3.

Розшифруйте абрєвіатури:

ХТЗ

ЮМЗ

МТЗ

ХТЗ – Харківський тракторний завод

ЮМЗ – Южний (Південний) машинобудівний завод

МТЗ – Мінський тракторний завод

Завдання 4.

Зробити морфемний аналіз поданих слів:

Вентилятор, сівозміна, агрегатування, розпушувач, широкозахватний, плоскоріз, міжряддя.

ТЕМА: *Морфологія*

Завдання 1.

До іменника, пов'язаного з вашою професією, підібрати прикметники, які відрізняються за складністю написання. Пояснити їх написання.

Сівба - звичайна рядкова, вузькорядна, широкорядна, (разом пишуться прикметники, утворені сполученням основ прислівника й прикметника) гніздова, квадратно-гніздова (через дефіс пишуться складні прикметники, утворені від двох прикметникових основ), пунктирна або однозернова (разом пишуться прикметники, утворені сполученням основ числівника й іменника), безрядкова, сумісна, розкидна, перехресна, стрічкова.

Машини – картоплезбиральні, коренезбиральні, гичкозбиральні, зерноочисні, картоплесадильні, розсадосадильні, (разом пишуться прикметники, утворені сполученням основ іменника і дієслова) післязбирального обробітку картоплі.

Агрегати – ґрунтообробні, зерноочисні, посівні, садильні, збиральні.

Обприскувачі - польові, садові, виноградникові, універсальні, гідравлічні, пневматичні, ранцеві, тачкові, тракторні, автомобільні, авіаційні.

Фумігатори (пристрій для внесення пестицидів) – ґрунтові, тракторні, наземно-наметні (через дефіс пишуться складні прикметники, утворені від двох прикметникових основ), ручні.

Завдання 2.

Пояснити написання поданих прикметників. До якого іменника, який пов'язаний з вашою професією, можна застосувати всі ці прикметники?

Звичайна рядкова, вузькорядна, перехресна, стрічкова, широкорядна, гніздова, квадратно-гніздова, пунктирна або однозернова, безрядкова, сумісна, розкидна. (сівба)

Польові, садові, виноградникові, універсальні, гідравлічні, пневматичні, ранцеві, тачкові, тракторні, автомобільні, авіаційні. (обприскувачі)

Завдання 3.

дозрівав щодня і мій посів.

І мої вкладалися турботи
у зажинки непокірних літ.
Я і нині здатний до роботи,
бо підмогу маю – чорний хліб.

Завдання 5.

Випишіть із тексту числівники, замінюючи цифри словами. Поясніть написання числівників, вкажіть тип їх відмінювання.

Комбайн ККП-3 «Херсонець-9» - причіпний, трирядний, працює за такою ж технологічною схемою, як і «Херсонець-200». Комбайн агрегують з трактором Т-150К чи Т-150, а його механізми приводяться в рух від ВВП трактора.

За будовою приставка ППК-4; подібна до жатки комбайна «Херсонець-200». Ширина захвату приставки – 4 рядки, тобто 2,8 м. Барабан у неї двосекційний, у кожній секції змонтовано по 4 ножі.

Приставка КМД-6 до зернозбирального комбайна «Дон-1500» відрізняється від ППК-4 конструкцією механізму приводу і шириною захвату – вона 6-рядна (4, 2 м).

Продуктивність зернонавантажувача самопересувного ЗПС-100 за годину чистої роботи становить 100 т, висота навантаження – 2,8 м, потужність електродвигуна – 10,5 кВт. За загальним виглядом він схожий на зерно метальник ЗМ-60.

Завдання 6.

Перепишіть текст, замінюючи цифри словами. Визначте рід числівників.

В аграрному секторі в 2009 році вироблено: зерна – 43,6 мільйона тонн, або 162% до 2008 року; цукрових буряків – 14,5 мільйона тонн (107%); соняшнику – 2,4 мільйона тонн (67%); картоплі – 16,2 мільйона тонн (78%); овочів – 5,9

мільйона тонн (102%); плодів та ягід – 0,9 мільйона тонн (74%); молока – 13,7 мільйона тонн (116,1%); реалізовано на забій худоби і птиці 1,8 мільйони тонн (88,9%).

Завдання 7.

Перепишіть речення, розкривши дужки. Поясніть написання часток *не, ні* з різними частинами мови.

1. (Ні)жита, (ні)пшениченьки,(ні)якої травиченьки дощем (не)полила.
2. (Ні)хто (не)пам'ятав, щоб коли (не)будь збирали подібний врожай зернових.
3. Агроном (не)терпів (будь) якого бруду (ні)в людях, (ні)в помешканні, (ні)(будь) де.
4. Під одноманітний перестук коліс болісно б'ються думки, і (ні)що тепер (не)може заспокоїти серця: (ні)лагідна синя вечорина, що попаски наближається до тебе, (ні)зітхання колоса, що сполохано сахається коліс, (ні)потемнілі степові байраки, (ні)ставки, де волошкова сновида купас вечірню зорю, (ні)оті перші жнеці, що жнуть (не)достиглі жита.

ТЕМА: *Синтаксис*

Завдання 1.

У поданих словосполученнях визначити головне і залежне слово. Вказати їх тип та спосіб зв'язку слів у словосполученнях.

Кормозбиральні комбайни, працювати на землі, збирання кукурудзи, внесення добрив, добре працювати, висівні апарати, знаходиться в кабіні, комбінований агрегат.

Завдання 2.

Виписати з поданих сполучень слів тільки словосполучення. Пояснити, чому інші сполучення слів не є словосполученнями. Визначити тип синтаксичного зв'язку в словосполученнях. Скласти з будь-якими на вибір речення різні за будовою.

Характеристика машин; в таблиці і на схемі; глибина сівби; посівні одиниці; прокручувати вручну; цукрові і кормові; аміачна селітра; пристрій складається; порошкоподібні добрива; сівалка чи культиватор; подається в корпус.

Завдання 3.

Синтаксичне моделювання

Стрілочками об'єднати слова в словосполучення. Визначити їх тип та спосіб зв'язку слів у словосполученнях.

кормозбиральні	добрив
працювати	апарати
збирання	комбайни
внесення	в кабіні
добре	кукурудзи
висівні	агрегат
знаходиться	працювати
комбінований	на землі

(*Кормозбиральні комбайни, працювати на землі, збирання кукурудзи, внесення добрив, добре працювати, висівні апарати, знаходиться в кабіні, комбінований агрегат*)

Завдання 4.

Переписати речення, вказати з-поміж них прості й складні, двоскладні й односкладні, поширені і непоширені, повні і неповні. Визначити в реченнях граматичну основу.

1. Земле, засійся зерном золотим, щоб колосилася нива зелена.

2. Ходить липень під стіною жита...
3. Колосся спіле.
4. Вийдуть люди жито жати.
5. Земле, завітни розкішно в садах, щоб солов'ї ні на мить не змовкали.
6. Прийшли жнива.
7. Гарно як у полі. Так би йшов завжди. Вітер і тополі, сонце і сади.

Завдання 5.

Переписати речення, вказати вид односкладних.

1. Широкий, необмежений, незайманий степ. (*називне*)
2. Межи небом і землею якась таємна змова. (*називне*)
3. Пахло свіжим хлібом і теплом. (*безособове*)
4. Роботящим умам, роботящим рукам перелогі орать, думать, сіять, не ждять, і посіяне жать роботящим рукам... (*інфінітивне*)
5. Проса покошено. (*безособове*)
6. Спустило тихе поле. (*безособове*)
7. Холодні дні з високою блакиттю. (*називне*)
8. І передзвони косовиці, і житні золоті коржі, і запах в'ялої копиці, полинь і кашка на межі. (*називне*)
9. Забудеш рідний край – тобі твій корінь всохне. (*узагальнено-особове*)
10. Пшениці колихливий лан. (*називне*)
11. Степ навкруги. (*називне*)

Завдання 6.

Синтаксичне реконструювання:

Запишіть подані прислів'я та приказки прямою мовою.

1. Мусій, гречку сій, як хочеш кашу їсти.
2. Казав ячмінь: кинь мене в грязь, то будеш князь.
3. Казав овес: сій мене в болото, буду як золото.

4. Гречка каже: а мене хоч в залу аби в пору.
5. Не вважай на врожай, а жито сій, то хліб буде.

Завдання 7.

Серед прислів'їв і приказок, що пов'язані з обраним фахом, знайдіть якомога більше узагальнено-особових речень; з'ясуйте, якими формами виражений у них головний член.

Найбільш цікавіші прислів'я і приказки пропоную вашій увазі:

1. Поки жнемо, поти й їмо, а як скосили, то все й поїли. (*жнемо, їмо* – дієслова теп. часу II особи мн.; *скосили, поїли* – дієслова мин. часу II особи мн.)
2. Не спиться – хліб сниться.
3. Поля – що й курці лапою нема де ступить.
4. Дожились до того, що хоч серед хати орати. (*дожились* – дієслово мин. часу II особи мн.; *орати* неозначена форма дієслова)
5. Тільки й землі мають, що поза нігтями.
6. Заробили води до хліба. (*заробили* - дієслово мин. часу II особи мн.)
7. Хлібом кормлять, а стеблом очі колять. (*кормлять, колять* – дієслова теп. часу III особи II дієвідміни)
8. Сіємо й оремо, а з базарю хліб їмо. (*сіємо, оремо* - дієслова теп. часу II особи мн.)
9. Кинь ячмінь у болото – вбере тебе у золото. (*кинь* - дієслово теп. часу II особи одн.; *вбере* - дієслово майб. часу III особи одн.)
10. По соломі жита не визнаєш. (*взнаєш* – дієслово майб. часу II особи одн.)

Завдання 8.

Зробити синтаксичний розбір запропонованих речень.

1. Проміжні посіви – це не лише додатковий повноцінний врожай, а й позитивний вплив на врожай наступних культур.

2. Густий покрив проміжних посівів захищає від прямого сонячного проміння, зменшує швидкість вітру й створює у приземному шарі повітря підвищену вологість.
3. Собівартість продукції проміжних посівів є порівняно низькою, адже заміна глибокої оранки на мілку, передпосівної культивуації на боронування і зменшення кількості міжрядних обробітків знижують затрати праці, до цього можна додати ще й економію добрив.
4. Проміжні посіви залишають у ґрунті багато кореневих решток і стерні, які, повільно розкладаючись, забезпечують наступні посіви поживними речовинами.

ТЕМА: *Пунктуація*

Завдання 1.

Перепишіть, розкривши дужки. Розставити розділові знаки, пояснити їх вживання.

(Для зручності всі розділові знаки розставлені)

1. Широке поле, як і завжди, пересічене вузькою доріжкою, справа й зліва вкрите пшеницею, житом, ячменем, вівсом з широкою і щедрою благодаттю мудрого, загорілого, як обличчя жєнця, неба.
2. Під одноманітний перестук коліс болісно б'ються думки, і (ні)що тепер (не)може заспокоїти серця: (ні)лагідна синя вечорина, що попаски наближається до тебе, (ні)зітхання колоса, що сполохано сахається коліс, (ні)потемнілі степові байраки, (ні)ставки, де волошкова сновида купає вечірню зорю, (ні)оті перші жнеці, що жнуть (не)достиглі жита.
3. Пам'ятай: чесному хлібові – всюди честь.

Завдання 2.

Прочитати поезію. Визначити її основну думку. Виписати складні речення.
Пояснити розділові знаки.

Хліб

Нема такого хліба на землі,
Як той, що мати випікала
На листі горіховому в печі,
Глибокій, мов тунель коло Яремча.
Як небо зорями, той мамин хліб
Обсипаний був зернятками кмину,
Він кликав і манив мене здаля,
Як свято пахощів у нашій хаті.
Я не збагну ніколи, як вмістилось
Моє життя в маленькім слові: хліб,
Вселенна, в зірці кмину запашного.

(Б.Олійник)

Тема : Контрольний диктант з граматичним завданням

Мабуть, природа створила хлібну зернину в мить такого високого натхнення, в мить щедрого осяяння, яке потрачено нею і на саму людину. І в чи не найголовнішому слові нашої мови «життя» предки не лише воздали заслужену хвалу жити-годувальнику, а визнали його правічні заслуги в долі людства. В зернину, в цей маленький тугий злиточок матерії, стільки вкладено життєвої мудрості, добра і віри в безсмертя, що його таїна й досі здається нам магічною.

Все у нас від нього, від хліба.

А втім, і самі ми, кожен із нас – дитина своїх батьків, свого народу й хліба.

Людей, які прийшли з доброю місією, з чистим серцем чи з доброю новиною, на нашій землі завжди зустрічали з хлібиною на вишитому рушнику. Короваєм

благословлями у довгу, тепер уже двоєдину дорогу одружених молодят, без хлібини не можна було зайти у новий дім.

Зрештою, вся історія нашого народу пов'язана з історією хліба, з мистецтвом його сіяти, вирощувати, косити, молотити, молоти, розчиняти тісто, пантрувати, як воно сходить, пекти, а коли хочете, то й гречним, вихованим ще з дитинства умінням його їсти. Цілий цикл, у якому є свої таємниці, досвід, розрахунок, цикл, за яким можна вимірювати літа людського життя.

Може, тому так трепетно щемить у нас, сучасників, серце, коли зачуємо прадавню пісню, в якій дочка благає з чужини: «Якби мама знали, яка в мене біда, вони б передали горобчиком хліба...»

(За В. Яворівським)

Граматичне завдання

1. Доберіть заголовок до тексту.

2. Визначте дієвідміну поданих дієслів:

I варіант

сіяти, молотити, пантрувати, їсти

II варіант

вирощувати, молоти, косити, пекти

3. Визначте відміну поданих іменників та провідмінійте їх за відмінками:

I варіант

зернина, досвід, коровай

II варіант

хлібина, розрахунок, натхнення

Урожай

Десь угорі видзвонює жайворонок. Мелодійні, ледве вловимі звуки тануть у гарячому мареві й народжуються знов. Вони бентежать душу, кличуть її за собою. Мені здається, що я зараз злечу над землею і, підхоплений тією чарівною піснею жайворонка, полину в безмежному просторі, легкий, як пір'їнка.

Але ось народився вітерець. Колихнулося золоте море хлібів, і жайворонка не стало чути. Його пісня потонула в дивовижному живому гомоні. І вже інше привертає мою увагу.

Хліб! Скільки сягає око, хвилями перекочується, гойдається важке колосся. У його гомоні я вже вчуваю веселий дзвін першої коси, гучну пісню комбайна,

жвава розмову молотарки. Колосся має бронзовий колір. Такого кольору буває обличчя в сильної, здорової людини. Я простягаю руки, беру в жменю кілька колосків і почуваю, як тіло моє наливається земною силою.

З трави на мене дивляться синіми очима степові волошки. Вони похитують своїми головками, ніби манять до себе.

І я таки нахиляюсь над ними, без жалю зриваю одну квітку. Вона гарна, навіть дуже гарна, але якась мертва, неначе в ній захолола кров. І рука моя холоне від її дотику.

Знову нахиляю до себе колоски, притуляю їх до щок. Від них віс невимірною, здоровою, трудовою силою. Я тримаю в руці тугі колоски й немов відчуваю, як вони з кожною хвилиною стають ще повнішими й ще тугішими – зріють.

Мине кілька днів, і степ виповниться голосами людей та гудінням машин. Почнуться жнива. Настане найрадісніша пора року. Чесні трудові руки зберуть хліб і разом зріжуть бур'ян. Бур'ян загине, а зерно даватиме нові врожаї. Вічно світитиме над неозорим степом гаряче сонце, і вічно колихатимуться на щедрій землі під погожим вітром важкі бронзові колоски.

(Д. Трач)

Граматичне завдання

1. Підберіть синоніми до слова:

І варіант

хліб

II варіант

жнива

2. Вкажіть, які словосполучення вжито в переносному значенні:

І варіант

безмежний простір,

бронзові колоски,

розмова молотарки

II варіант

щедра земля,

тугі колоски,

пісня комбайна

3. З'ясуйте етимологію поданих слів:

І варіант

молотарка, хліб

II варіант

комбайн, врожай

Тема: Переказ із творчим завданням

Механізаторський талант Безкоровайного

Що освіченіший учитель, то здібніші його учні. Тракторно-механізаторська освіченість Безкоровайного, бригадира колгоспних механізаторів, безперечно, досягла висот не просто академічних, а суто планетарних. Коли перші добровольці зібралися зимового вечора в конторі на гурток з вивчення тракторів і комбайнів і при світлі гасової лампи побачили безладно накидані на столі голови колгоспу механічні частини з якогось списаного на брухт трактора-ветерана, вони й у гадці не мали, що може знайтися на білім світі чоловік, який зуміє розповісти про це залізниччя щось таке, від чого запалилися б їхні дитячі душі. Тим часом такого чоловіка не треба було шукати ні по яких світах. Був він перед ними: невисокий, кремезний, в засмальцьованім кожушку, з умілими короткопалими руками, з веселими очима під пшеничними бровами. Почав не з нудьги називань і пояснень, а з історії, бо трактори, як усе на землі, теж мали свою історію, Безкоровайний же являв собою мовби живу її частину. Він пам'ятав ще якісь «фордзони», його молодістю були наші ХТЗ і СТЗ. Війну Безкоровайний теж пройшов на тракторі.

Найвище довір'я в дітей Безкоровайний завоював тим, що не приховував ніяких труднощів у своєму оволодінні і своєрідному змаганні з машинами. Що довше вони його слухали, то більше переконувалися, що машини хоч і охоче слугують людям, але мають свої характери, норови, бувають хитрими, підступними, а то й просто злими. Трактори, мов живі істоти, навіть харчувалися неоднаково: одні заправлялися гасом і відзначалися малосильністю, гусеничні пожирали цілі бочки солярки і чесно відпрацьовували з'їдене, вже в наш час з'явилися трактори-аристократи, які визнавали для своїх залізних шлунків лише благородні бензини, і енергія, народжувана в цих машинах, теж була мовби чистіша, благородніша, шляхетніша.

Життя Безкоровайного коло машин нагадувало щось середнє між одчайдушним сидінням зухвалих дослідників на вершині діючого вулкана і великою грою

нашого розвідника у фашистському тилу. Безкоровайний щоразу розповідав, коли, як і що «полетіло» в тракторі чи комбайні і як він викрутився, де дістав, чим замінив.

У школі вчили те, що було безмежно далеке від усіх цих хлопчиків та дівчаток, зібраних Безкоровайним за довгим столом у колгоспній конторі. Школа вимагала знань, хоч ніхто не гарантував, що саме ці знання колись знадобляться. А тут йшла мова про машину, яку кожен від самого народження впускав у свій світ так само, як корову, сонце, траву і хмари. З тою відміною, що трактор належав до речей рукотворних, і тому виникала спокуса спробувати й своїх зусиль в цій таємничій справі. Хлопці починали майструвати трактори мало не з колиски. Береш катушку від ниток, прорізаєш борозенку, закріплюєш на ній один сірник, другий – в кружальці мило, під яким – картопляне кружало,- і поїхали!

Але не кожен, хто майстрував трактор з катушки від ниток, мріяв стати механізатором, та й, слід відверто визнати, не кожен і зумів би ним стати, бо для цього людині потрібно мати технічний талант. А що такий талант існує в природі, можна було переконатися на прикладі Безкоровайного.

(За П.Загребельним, 480 слів)

Варіанти творчого завдання:

- Доповніть переказ власними міркуваннями з приводу обраного фаху. Чому ви вирішили зв'язати своє життя саме з цією спеціальністю?
- доповніть переказ власними спогадами про своє перше знайомство з сільськогосподарською технікою: трактором, комбайном тощо. Чи справило це знайомство безпосереднє враження на вас?

Завдання для підготовки учнів за спеціальністю:

*« Оператор комп'ютерного набору, обліковець з реєстрації
бухгалтерських даних, секретар керівника »*

ТЕМА: *Лексикологія*

Завдання 1.

Пояснити значення слів, підібравши відповідники з нище запропонованих:

Комп'ютер –

Мікропроцесор –

Таблиця –

Адаптер –

- 1). Автоматичний пристрій, що діє за програмою, заданою заздалегідь.
- 2). Програмований електронний пристрій для обробки інформації, виконаний у вигляді однієї чи кількох мікросхем високого ступеня інтеграції.
- 3). Зручна і наочна форма представлення інформації, тому дуже широко застосовується у текстах, особливо економічного і соціального спрямування.
- 4). Це пристрій, який забезпечує під'єднання комп'ютера до мережі.

Це завдання також пропоную виконати за різними рівнями складності.

Наприклад, учні, які мають середній рівень навчальних досягнень виконують завдання, скориставшись запропонованими відповідниками і отримують за його виконання «5» балів; учні з достатнім рівнем знань – самостійно відшуковують слова у словнику, пояснюють їх значення, отримавши за роботу «8» балів; учні з високим рівнем знань, досконало володіючи термінологією зі своєї спеціальності, самостійно, без сторонньої допомоги, пригадують визначення і отримують за його виконання «11» балів.

Завдання 2.

Користуючись «Словником іншомовних слів» знайдіть визначення професійних термінів:

мультимедіа – (від лат. multum - багато та medium - засоби);

метод – (від гр. - шлях дослідження);

принтер – (від англ. print – друк)

комп'ютер – (від лат. - обчислювати);

інтеграція – (від лат. - відновлення, поповнення);

тест – (від англ. - випробування);

адаптер – (від лат. - пристосовую).

Завдання 3.

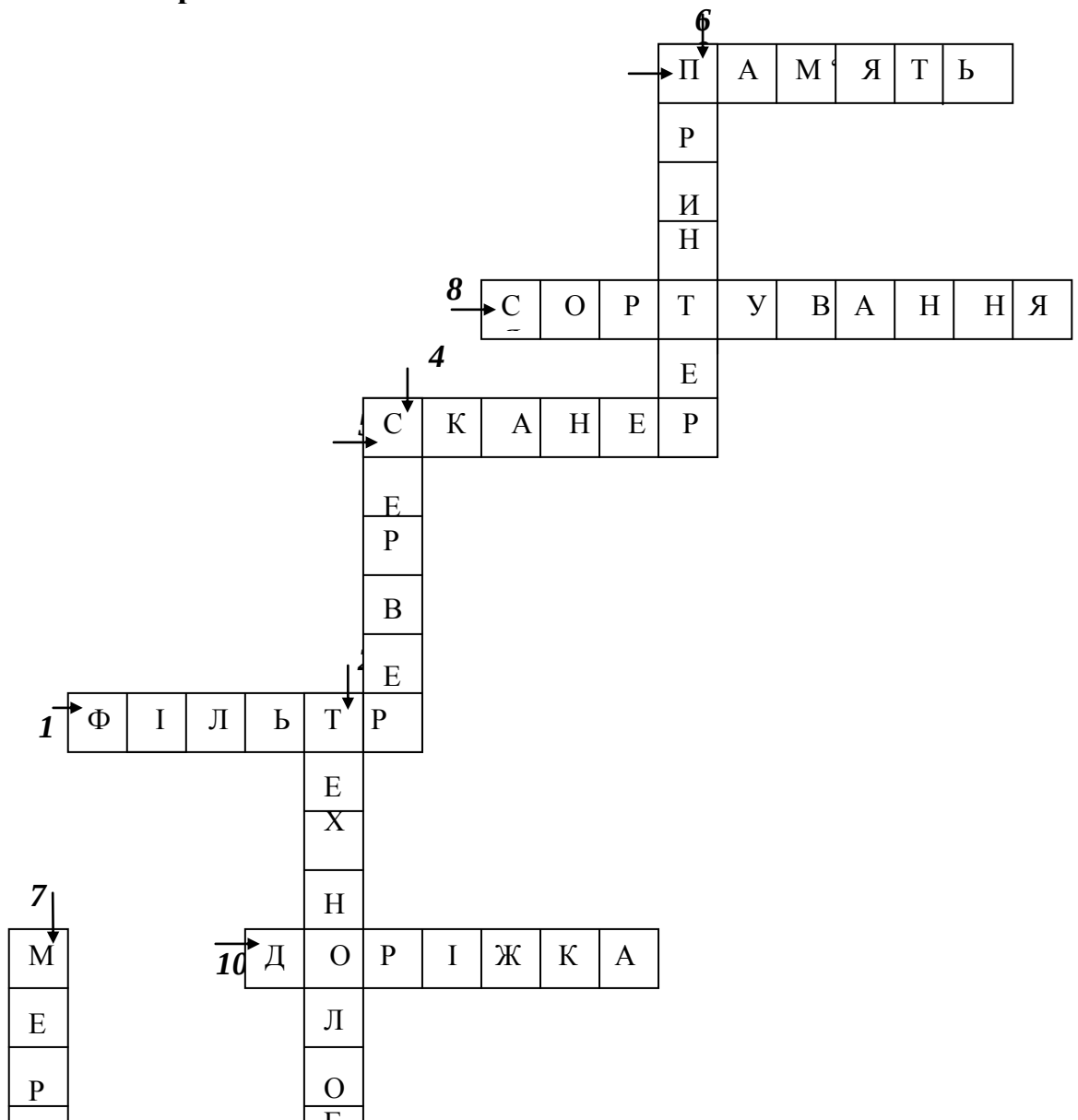
Записати слова у дві колонки. У першу – власне українські слова, у другу – запозичені.

Комп'ютер, інформація, борг, відшкодувати, мікропроцесор, збитки, обліковець, програмування, адаптер, колонтитул, рахунки, заборгованість.

Завдання 4.

Підготувати кросворд «*Лексика твоєї професії*»

Варіант І

3

Коментарі:

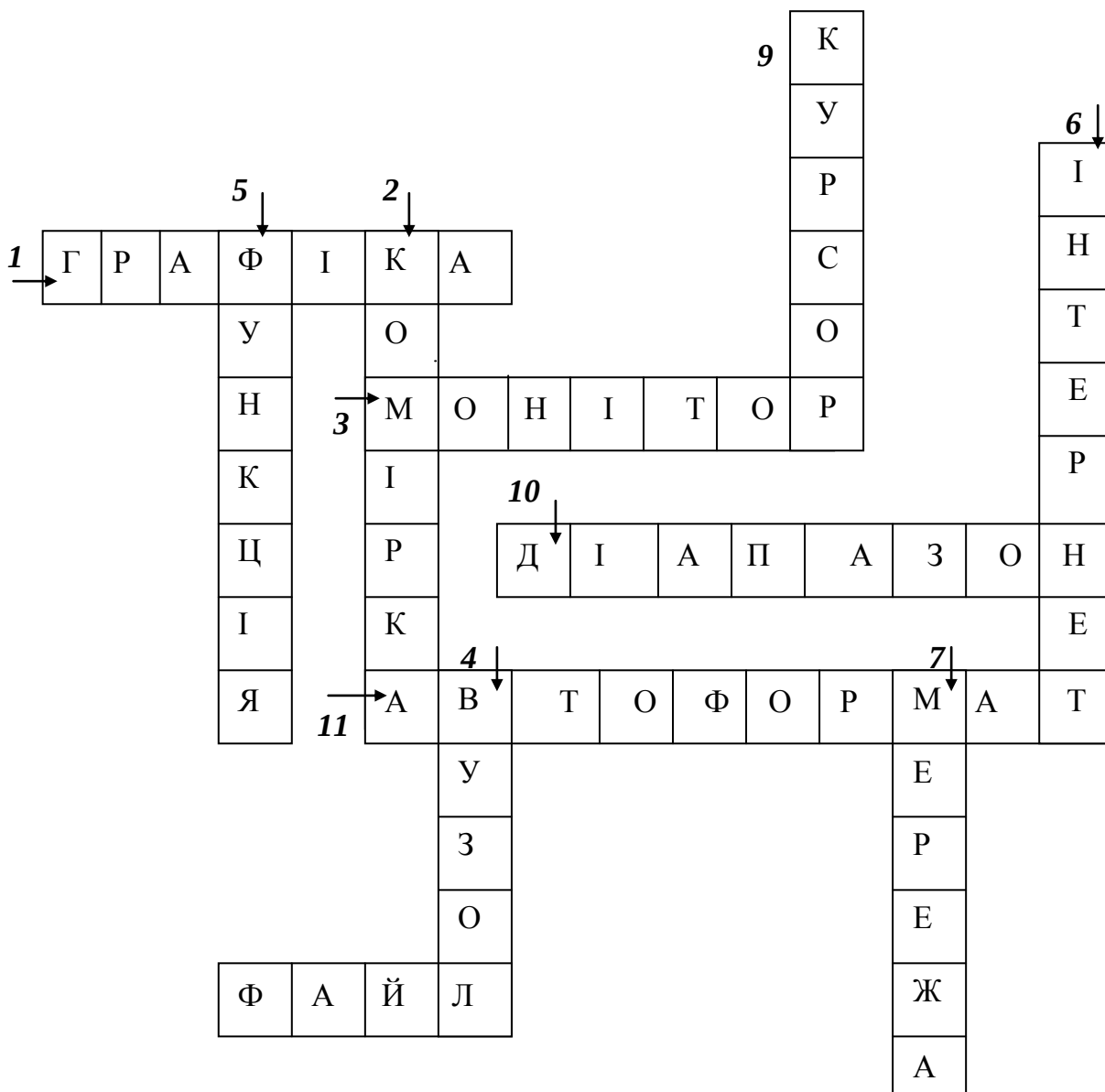
По горизонталі:

1. Засіб відбору даних.
3. Діапазон комірок, що служать для введення інформації та розрахунків.
5. Пристрій, який зчитує роздруковані дані та заносить їх до пам'яті комп'ютера.
8. Спосіб упорядкування даних.
9. Пристрій для зберігання даних.
10. Фрагмент магнітного диску.

По вертикалі:

2. Сукупність засобів і прийомів для виконання певної роботи.
4. Окремий комп'ютер мережі для зберігання даних чи обробки їх.
6. Пристрій для виведення даних з па'яті комп'ютера на папір.
7. Для створення її потрібно з'єднати комп'ютери.

Вариант II

Коментарі:

По горизонталі:

1. За що відповідає відео карта комп'ютера.
3. Пристрій для відображення інформації.
8. Іменна одиниця збереження інформації.
10. Певна кількість комірок електронної таблиці, розташованих підряд.
11. Одна з команд меню формат.

По вертикалі:

2. Місце, де зберігаються введені дані в табличному процесі.
4. Кінцева чи проміжна точка передачі даних.
5. Окрема операція, виконувана комп'ютером чи програмою.
6. Глобальна мережа.
7. Засіб поєднання комп'ютерів.
9. Вказівник, який керується за допомогою «миші».

Завдання 5.

Поясніть значення термінів:

магнетрон, хвилевод, пам'ять ЕОМ, мережний адаптер, мультимедіа, регістр.

Завдання 6.

Опишіть свій майбутній фах і уявне робоче місце, використовуючи запозичену професійну лексику.

ТЕМА: *Словотвір*

Завдання 1.

Дібрати до поданих слів спільнокореневі слова, розібрати їх за будовою, визначити яким способом словотворення утворені ці слова.

Комп'ютер, процесор, інформація, система, програма.

Завдання 2.

Розберіть слова за будовою:

обчислювальний, детекторний демодуляція.

Завдання 3.

Розподільний словниковий диктант: у першу колонку записати слова, утворені префіксальним способом, у другу – суфіксальним, у третю – префіксально-суфіксальним, у четверту – способом основоскладання.

Алгоритмізація, програмування, графічний, комунікативний, двопозиційні, адресація, дешифрування, обробники, завантаження, гіпертекстовий, мережний, електропривід, трасування, мікросхеми.

Завдання 4.

Визначте, яким способом утворені слова:

змінний, розчин, мережний, суміш, дисковод.

Завдання 5.

Розшифруйте абревіатури:

ЕОМ, ПК, СОД, СУБД

ЕОМ – *електронно-обчислювальна машина;*

ПК – *персональний комп'ютер;*

СОД – *система оформлення документів;*

СУБД – *система управління базами даних.*

Завдання 5.

Зробити морфемний аналіз поданих слів:

Мікросхеми, інформаційні, розгортання, документація, ультразвукові, фільтрація, форматування.

ТЕМА: *Морфологія*

Завдання 1.

Поставте подані словосполучення у формі родового, давального та орудного відмінків. Поясніть написання прикметників.

Комп'ютерна мережа, оптоволоконний кабель, коаксіальний кабель, напівжирний курсив, комп'ютерна техніка, міжсимвольний інтервал, нижні колонтитули, мережний адаптер.

Завдання 2.

Запишіть слова правильно:

електро / вакуум, напів / провідник, радіо / приймач, хвиле / вод, алго / ритм, магніто / електричний, фото / літо / графія, компакт / диск, слюсарно / складальний, робото / техніка, машинно / орієнтована.

Завдання 3.

Провідмінійте слова:

оптимізація, клавіша, пам'ять.

Завдання 4.

Визначте дієвідміну слів:

Програмувати, редагувати, обробляти, складати, форматовувати, вводити.

Завдання 5.

Запишіть цифри словами. Поясніть написання числівників, вкажіть тип їх відмінювання.

- провід діаметром 0,4 -1 мм;
- товщина покриття становить близько 15-30 мкм.
- необхідно 2,3 Мбайт пам'яті;
- може виконувати 5000 операцій в секунду.

Завдання 6.

Це завдання творчого характеру. Як правило виконувати це завдання охоче беруться учні, які мають високий рівень навчальних досягнень і вже пробували писати вірші. У когось спроба є вдалою, у когось виникають труднощі під час написання: важко римувати рядки, розставити розділові знаки. Але така спроба дітей оцінюється високим балом, якою б вона не була.

Самостійно складіть вірш про свою професію, про комп'ютер, використавши в ньому всі частини мови. Над кожним словом надписати до якої частини мови воно відноситься.

Для зразку пропоную такі роботи учнів.

Моя професія

«Оператор комп'ютерного набору» -

Для мене це – не просто слово.

Комп'ютер і системний блок –

Не пропущу й один урок.

Навчуся створювати таблицю, знайду інформаційну одиницю.

І мишкою клацну, ніби на курок,

Бо це для мене мій улюблений урок.
Зайду у «Пейн», зроблю малюнок,
За це отримаю безцінний подарунок.
Відправлю поштою комусь листа,
А в ньому напишу, що краща від усіх професія моя.
Отож, хай пам'ятають всі –
Людина і комп'ютер разом назавжди!

Зноровився мій комп'ютер

Зноровився мій комп'ютер,
Скаче вгору й вниз,
Загнуздать його не можу,
Зупинить каприз.

Що напишу одну стрічку,
Вона вниз летить,
Пробую підняти рядочок,
Хрестик не спинить.

Хрестик, хрестик й знову хрестик,
Швидкість все стира,
Закрутилася у мене
Від спроб голова.

Я сюди, а він туди,
Що за технологія?
Ну, а може на наш сайт
Влізла «гекер-логія»?

Мій комп'ютер

Мій комп'ютер — мій порадник.
Він всього багато знає.
Коли я чогось не знаю,
Він мені допомагає.
А тепер я вперто вчуся,
Щоб, як він, чимало знати.
Коли опаную спеціальність,
Буду всім допомагати.

Комп'ютер

Комп'ютер — щастя, не робота.
Рядки зникають й виникають,
Як немовлята — безтурботно
До тебе чистим сміхом сяють.
А все ж шкода, що вже не маю
Тих папірців, зім'ятих палко,
Покреслених ущент до краю,
І чимось схожих на шпаргалки.
На них - малюнки підсвідомі,
Натхнення порухи безвісні
І варіанти невідомі.

Учні, які мають середній рівень навчальних досягнень в цей час можуть надписати частини мови на запропонованих їм картках, які підготовлені заздалегідь.

ТЕМА: *Синтаксис*

Завдання 1.

У поданих словосполученнях визначити головне і залежне слово. Вказати їх тип та спосіб зв'язку слів у словосполученнях.

Інформаційні технології, мікросхеми елементів, обробка інформації, мультиплексування сигналів, підключений до Інтернету, працювати старанно, створити таблицю.

Завдання 2.

Виписати з поданих сполучень слів тільки словосполучення. Пояснити, чому інші сполучення слів не є словосполученнями. Визначити тип синтаксичного зв'язку в словосполученнях. Скласти з будь-якими на вибір речення різні за будовою.

Мій комп'ютер; файли і папки; форматування диска; комп'ютерний вірус; повідомлення або символи; заносяться у таблицю; доступ до інформації; робота уповільнюється; буде з'являтися; з'являтися на екрані; верхній колонтитул.

Завдання 3.

Синтаксичне моделювання

Стрілочками об'єднати слова в словосполучення. Визначити їх тип та спосіб зв'язку слів у словосполученнях.

інформаційні	наполегливо
мікросхеми	до Інтернету
обробка	технології
підключений	інформації
працювати	сигналів
створити	елементів
мультиплексування	таблицю

(Інформаційні технології, мікросхеми елементів, обробка інформації, мультиплексування сигналів, підключений до Інтернету, працювати старанно, створити таблицю)

Завдання 4.

Перекладіть словосполучення українською мовою. Вкажіть їх тип та спосіб зв'язку слів у словосполученнях.

- информационная емкость;	- столбчатая диаграмма;
- логическое выражение;	- центральный процессор;
- ошибка в данных;	- высокочувствительный прибор;
- расширение границ измерения;	- неразъемные соединения.

Завдання 5.

Зробити синтаксичний розбір запропонованих речень.

1. Мікропроцесор здійснює обробку інформації за програмою, що записана на його пам'ять.
2. Розглянемо будову, принцип дії й основні характеристики цих складових частин мікропроцесора.
3. Виконання команд програми мікропроцесором – це певна циклічна послідовність дій.
4. Блок дешифрування команд вилучає чергову команду з черги попередньої вибірки, перетворює її на послідовність елементарних операцій і розміщує дешифровану команду в чергу, де вона очікує виконання.
5. Операція піднесення до степеня замінюється послідовністю операцій множення, а операція множення – послідовністю операцій додавання.

Завдання 6.

Перепишіть речення, розставляючи розділові знаки. Підкресліть головні та другорядні члени речення.

(Для зручності всі розділові знаки розставлені)

1. Багато явищ і процесів навколо нас здійснюються наскільки швидко, що

людині потрібні пристрої, які б збільшували швидкість реакції, і такими пристроями стали сучасні електронні пристрої та ЕОМ.

2. Радіолокація - це галузь радіоелектроніки, за допомогою якої при використанні електромагнітного випромінювання визначають місцезнаходження у пристрої різноманітних об'єктів, а також їх напрямок і швидкість, якщо вони рухаються.
3. Комп'ютерна модель - це розміщена в комп'ютері сукупність засобів, що реалізують концепцію обчислювального експерименту, коли вхідні дані можуть бути подані у різних формах - графіка тексту, таблиці, звуки тощо, а комп'ютер здійснює обробку даних, отримання результатів, діалог з користувачем і т. д.

Завдання 7.

Підкресліть однорідні члени речення, визначте, якими частинами мови вони виражені:

1. З розвитком радіоелектроніки від неї відокремились такі нові напрямки науки і техніки, як квантова електроніка, оптоелектроніка, мікроелектроніка, кріогенна електроніка, акустоелектроніка, хемотроніка та ін.
2. Сьогодні досягнення електроніки широко використовують медицина, економіка, лінгвістика, хімія, біологія, психологія, археологія, астрономія та багато інших напрямків людської діяльності.
3. Сучасне виробництво радіоапаратури потребує від слюсарів поглиблених знань організації виробничих процесів, систем проектування виробів, основ матеріалознавства, сучасної елементної бази, опанування передових прийомів і методів складання та монтажу.

Завдання 8.

Лінгвостилістичний аналіз

Прочитати міні-висловлювання, додержуючись відповідної інтонації. З'ясувати, який розділовий знак має стояти вкінці кожного речення. Визначити риторичну фігуру, властиву поданому тексту. Свою думку довести.

Із плином часу постало запитання: а чи не застаріла книжка в наш вік персональних комп'ютерів, глобальних мереж і гіпертекстів // Чи зберегла вона в собі певний потенціал для протистояння натиску комп'ютерних технологій // Чи не пора зовсім відмовитися від випуску книжкової продукції й перейти на «електронно-видавничу діяльність» // (В.Леонтьєв)

- Дослідити, тексту якого типу мовлення властива ця риторична фігура.
- Скласти міні-твір на тему «Роль персонального комп'ютера в житті людини: переваги й недоліки», використовуючи риторичні запитання як засіб привернення уваги читача до порушеної проблеми.

Завдання 9.

Трансформація синтаксичних конструкцій

Трансформувати речення так, щоб їм передували називні речення, які б виразнювали зображувану картину.

1. З розвитком радіоелектроніки від неї відокремились такі нові напрямки науки і техніки, як квантова електроніка, оптоелектроніка, мікроелектроніка, кріогенна електроніка, акустоелектроніка, хемотроніка та ін.

(*Квантова електроніка, оптоелектроніка, мікроелектроніка, кріогенна електроніка, акустоелектроніка, хемотроніка. Це нові напрямки науки і техніки, які з розвитком радіоелектроніки відокремились від неї.*)

2. Сьогодні досягнення електроніки широко використовують медицина, економіка, лінгвістика, хімія, біологія, психологія, археологія, астрономія та багато інших напрямків людської діяльності.

(*Медицина, економіка, лінгвістика, хімія, біологія, психологія, археологія, астрономія та багато інших напрямків людської діяльності. Ці науки*

сьогодні широко використовують досягнення електроніки.)

Уроки розвитку комунікативних умінь

Тема: Конспект як різновид стислого переказу висловлювань, що сприймаються на слух.

Бліц-опитування

Сформулюйте правильне визначення понять.

Види самостійної роботи з текстом: ...

План – це ...

Тези – це вид самостійної роботи з текстом, що ...

Тематичні виписки – це ...

Конспект – це ...

Дослідження- моделювання

Сформулюйте визначення публіцистичного стилю з метою використання:

а) у науковій статті;

б) у поясненні на уроці учням 5-6 класів.

Дослідження-аналіз готового конспекту

Прослухайте уважно текст.

Комп'ютерна ера

Книжки... Товщі й тонші томи, з малюнками й без них, пожовклі від часу й тільки-но видані, які ще пахнуть друкарською фарбою... Ні, не дарма казав у свій час великий Гессен про магію книжки, оспівував її протягом усього свого життя.

Ще недавно святість і безсмертя книжки не підлягали жодним сумнівам. І навіть тоді, коли розквіт комп'ютерної ери вже був очевидним, книжку з

тріумфом продовжували розхвалювати як найзручніший мобільний, надійний і компактний спосіб збереження інформації.

Однак із плином часу постало запитання: а чи не застаріла книжка в наш вік персональних комп'ютерів, глобальних мереж і гіпертекстів? Чи зберегла вона в собі певний потенціал для протистояння натиску комп'ютерних технологій? І, нарешті, чи не пора зовсім відмовитися від випуску книжкової продукції й перейти на «електронно-видавничу діяльність»?

Адже з погляду людини інформаційної епохи, книжка – це певна сукупність знань, відомостей. При цьому абсолютно не важливо, якого плану ця інформація: довідкового, навчального чи духовного. Звичайно, не можна не зважати на згадану вище магію книжки з її естетичною цінністю саме як об'єкта культури. Проте, як стверджують скептики, важливість книжки в наш час втрачається порівняно з можливостями комп'ютерних технологій. Термін життя таких книжок – понад місяць-два, після чого їм судилося канути в небуття.

Друга проблема – проблема місця. Мало хто із сучасних мешканців Землі може мати вдома всі ті книги, які він вважає потрібними. Врешті-решт вони можуть вижити свого господаря з квартири.

Третя проблема – екологічна. Чи замислювалася ви коли-небудь, скільки дерев полягло, щоб дати життя якомусь новому роману? Чи не злочин знищувати зелені легені нашої планети?

Четверта проблема – проблема пошуку. За даними статистики, сучасна людина читає в основному так звану «практичну літературу»: цивільний кодекс, збірник кулінарних рецептів, телефонний довідник тощо. А спробуйте знайти потрібну вам інформацію в товстому томі! До того ж книжка не завжди фізично спроможна представити цікаве для вас явище в тісному взаємозв'язку з іншими, що з легкістю вдається зробити засобами комп'ютерної технології. Також інформація просто зобов'язана регулярно оновлюватися, що практично неможливо під час використання книжкової технології.

Отже, основу експансії на книжковий ринок було закладено 1969 року. Саме тоді завдяки Теду Нельсону на світ з'явилась революційна ідея гіпертексту, що

невдовзі була пов'язана з іншою статтею, у якій докладно розкривався зміст цього терміна. Так народилась ідея інформаційної мережі, яка вдало реалізувалася в кінці вісімдесятих років двадцятого століття у вигляді Інтернету.

Далі постала проблема об'єднати в одному просторі інформаційні ресурси відео, аудіо й тексту. Це зроблено засобами мультимедіа. Плата ж за використання мультимедіа була дуже дорогою: для збереження мультимедійних даних потрібні були великі ємності. Тому спеціально створено лазерний компакт-диск великої ємності, який уміщує до 670 мегабайт даних.

До кінця вісімдесятих років гіпертекст і мультимедіа відігравали вже істотну роль на світовому інформаційному ринку. Залишилося тільки об'єднати їх, щоб на світ з'явилася мультимедійна енциклопедія.

(В. Леонт'єв)

Ознайомтесь із конспектом цього тексту (на картках). Проаналізуйте складений конспект: чи всі головні думки тексту відображені, чи збережені мова тексту, логіка викладання; які помилки допущені.

Картки

Конспект статті В. Леонт'єва

«Комп'ютерна ера»

Недарма у свій час великий Гессен казав про магію книжки, оспівував її все життя. Однак постало питання: чи не застаріла книжка в наш вік персональних комп'ютерів? Чи не пора зовсім відмовитися від випуску книжкової продукції? Ще недавно святість і безсмертя книжки не підлягали жодним сумнівам. Проте, важливість книжки в наш час втрачається порівняно з можливостями комп'ютерних технологій. Друга проблема – проблема місця, бо мало хто може мати вдома всі ті книжки, які йому потрібні. Третя проблема – екологічна, бо багато дерев полягло, щоб дати життя якомусь роману. Четверта проблема – проблема пошуку, бо важко знайти в товстому томі потрібну вам інформацію.

Також інформація просто зобов'язана регулярно оновлюватися, що неможливо під час використання книжкової технології. Основу експансії на книжковий ринок було закладено 1969 року, коли Тед Нольсон висловив ідею гіпертексту. Потім народилась думка про інформаційну мережу. А об'єднання в одному просторі ресурсів відео, аудіо й тексту було зроблено засобами мультимедіа. Потім був створений лазерний компакт-диск великої ємності для збереження мультимедійних даних.

Матеріал для викладача.

У запропонованому конспекті допущені такі помилки й недоліки:

- Порушена логіка викладу: у тексті спочатку йшлося про те, що донедавна святість книжки не підлягала сумніву, а потім про питання, чи не застаріла книжка в еру персональних комп'ютерів.
- Текст конспекту взагалі не поділений на абзаци, що створює складнощі у сприйнятті змісту.
- У статті В. Леонтєва вказано, що теза про те, що важливість книжки в наш час втрачається порівняно з можливостями комп'ютерних технологій, належить скептикам, а у конспекті ця теза приписана авторові статті.
- Автор конспекту використовує однакові синтаксичні конструкції в 6, 7, 8 реченнях, що суттєво збіднює мову складеного тексту і негативно впливає на процес сприйняття.
- Неправильно записано ім'я автора ідеї гіпертексту.
- Не вказаний важливий факт про те, що ідея інформаційної мережі здійснилася у вигляді Інтернету в кінці вісімдесятих років двадцятого століття.
- Не відображена в конспекті остання думка автора статті про створення мультимедійної енциклопедії.

Тема : Контрольний диктант з граматичним завданням

Всесвітня мережа Інтернет

Мабуть, кожному з вас доводилось готуватися з будь-якого предмета, писати реферат або просто шукати відповідь на якесь запитання за допомогою бібліотеки. Це дуже зручно: багато книжок, журналів, газет, на сторінках яких міститься потрібна інформація, лежать на полицях або їх можна замовити в бібліотекаря. З переліком книг та інших матеріалів, що є в бібліотеці, ви можете ознайомитися в бібліотечному каталозі. Якщо важко знайти матеріали з якогось питання, слід звернутися до спеціаліста бібліотеки. Але, на жаль, полиці бібліотеки не безмежні. І часто буває, що не знаходиться потрібного матеріалу для відповіді на ваше запитання.

А тепер уявіть бібліотеку, що охоплює весь світ не маючи меж. Кожна країна в цій бібліотеці має свої полиці. Але матеріали, розміщені на них, не паперові, а електронні, тобто зберігаються вони в пам'яті комп'ютерів, розташованих у всіх країнах світу. І, як ви вже здогадалися, зветься така бібліотека Всесвітньою комп'ютерною мережею Інтернету.

Отримати матеріали з будь-якого питання в цій мережі дуже просто. Як і в звичайній бібліотеці, беремо каталог, але не книжок і журналів, що є в бібліотеці, а каталог інформаційних ресурсів Інтернету. Інформаційні ресурси цієї мережі - це різні види електронної інформації, які зберігаються в пам'яті комп'ютерів, об'єднаних між собою за допомогою каналів зв'язку та спеціального обладнання. Каталог ресурсів Інтернету, як і бібліотечний, складається з тематичних розділів, підрозділів тощо. Наприклад, розділ "Наука й техніка" охоплює підрозділи про науково-дослідні організації, конкретні галузі науки (за алфавітом): авіація, астрономія, біологія, географія тощо. Каталог Інтернету може бути паперовим (існують десятки таких видів каталогів) або представленим на дискеті, компакт-диску або безпосередньо в мережі Інтернету.

Граматичне завдання

1. З'ясуйте етимологію поданих слів:

I варіант

комп'ютер, інформація

II варіант

пам'ять, бібліотека

2. В поданих словах підкресліть однією лінією власне українські слова, двома – запозичені:

I варіант

ресурс, каталог, папір, межа, полиця,
дискета, спеціаліст

II варіант

компакт-диск, реферат, матеріал,
відповідь, країна, запитання, галузь

3. Визначте лексичне значення запропонованих слів:

I варіант

зв'язок, каталог

II варіант

обладнання, дискета

"Живі книги" та комп'ютерні підручники

Книга й комп'ютер сприяли появі такого виду мультимедійних видань, як "жива книга".

Чи не ідилія, коли у ролі бабусі, яка задушевно розповідає онукам улюблені казочки, виступає комп'ютер? Адже комп'ютер не тільки читає, а й показує казки, водночас голос читця супроводжується не якимись статичними комп'ютерними слайдами, а цілком повноцінними мультиками, що дуже люблять діти.

До того ж і мультики ці не прості, а інтерактивні: граючи курсором мишки, дитина може активно втручатися в перебіг подій, додаючи свій візерунок у розкішний казковий килим. Звичайно, не всі живі книги дають дитині змогу кардинально змінювати хід подій. Казка завжди залишається казкою, і кінець її завжди має бути щасливим.

Є в живих книжок ще одна корисна якість: текст може звучати не тільки рідною мовою, а й іноземними, а також супроводжуватися титрами. Кращого способу підштовхнути дитину до вивчення мов не придумати!

А як же бути, якщо із "живих книг" дитина вже виросла, а до серйозних енциклопедій ще не доросла?

Тут на допомогу прийдуть мультимедійні підручники. Цей підручник практично не відрізняється від звичайної мультимедійної енциклопедії - той самий зручний гіпертекстовий принцип, та сама інтеграція тексту, аудіо, відео й анімаційних

матеріалів. Ось тільки згруповано відомості не за алфавітом, а за тематичними уроками.

Граматичне завдання

1. Розберіть слова за будовою:

I варіант

мультимедійні, супроводжується

II варіант

гіпертекстовий, комп'ютерними

2. Вкажіть яким способом утворені слова:

I варіант

інтерактивні, підручник

II варіант

повноцінними, розкішний

3. Напишіть невеликий зв'язний текст на тему:

«Роль книжки в еру комп'ютерних технологій».

Тема : Складання діалогів відповідно до запропонованих ситуацій

Робота в парах

Прочитайте діалог. Розставте розділові знаки. З'ясуйте мету, ситуацію спілкування, назвіть учасників діалогу. Зверніть увагу на етикетні формули. З якою метою вони використовуються? Дайте характеристику реплікам діалогу (за метою висловлювання, за повнотою, за будовою, за емоційно-експресивним забарвленням). Визначте репліки для стимулювання, підтримання діалогу.

Діалог 1

- Доброго дня ...
- Привіт ... Хіба він такий добрий Сьогодні ж виробниче навчання
- Ну то й що Невже виробниче так псує настрої
- Ще б пак Хіба не пам'ятаєш скільки завдань дала Альвіна Олександрівна додому

- Пам'ятаю Підготувати реферат вивчити конспект набрати в Excelі звіт а у Wordі відредагувати текст
- І що ти все зробила
- Так У мене вдома є комп'ютер який підключений до мережі Інтернет Реферат подібний переглянула і підготувала свій У вивченні конспекту складностей не виникло там все зрозуміло Звіт я теж набрала текст відредагувала
- Ти просто молодчина ... А я мабуть отримаю двійку якщо зараз же не піду до комп'ютерного класу і не підготую домашнє завдання там
- Так ти що і конспект не вивчила
- Та ні тему в конспекті я таки вивчила А от комп'ютера в мене вдома нема тому все інше я не підготувала
- Ну тоді не буду тобі заважати Бажаю успіхів
- Дякую Зустрінемось на уроці виробничого

Діалог 2

- Привіт ...
- Здоров'я зичу Рада тебе бачити ...
- Чому ти така сьогодні стурбована ... Щось трапилось
- Ні Я просто задумалась над своїм майбутнім
- Що саме тебе хвилює ...
- Та от міркую над тим що буду робити після закінчення ліцею
- І які ж результати твоїх міркувань
- Я планую продовжити навчання отримати вищу освіту знайти престижну роботу
- А хіба оператор комп'ютерного набору це престижна професія
- Безперечно Я вважаю що майбутнє за комп'ютерними технологіями Зараз же без знання комп'ютера нікуди Вся бухгалтерська звітність через комп'ютер Ми ж вивчаємо і предмет бухгалтерських облік Тому я планую пов'язати свою

майбутню професію з бухгалтерським обліком а це аж ніяк неможливо без знання комп'ютера

- Я дуже за тебе радію ... Мені б твою впевненість Я так далеко в майбутнє не зазираю Доживемо до третього курсу тоді подивимось Добре не буду тобі заважати Розмірковуй далі

- Дякую ... ще побачимось

Діалог 3

- Привіт ...

- Добридень ...

- Які у тебе плани на сьогодні ...

- Хочу піти до бібліотечно-інформаційного центру щоб взяти необхідну літературу Я вже сьогодні задумуюсь над своїм майбутнім планую отримати вищу освіту Тож вже починаю готуватись до вступу у вуз

- Невже серйозно вже вирішила І чи не зарано ще готуватися до вступу

- Так це дуже серйозно від цього може залежати все подальше життя І якщо вже сьогодні не почати ретельно займатися підготовкою то де гарантія що я здам ЗНО

- Ну це ти перебільшуєш Яка різниця буде в тебе вища освіта чи ні аби зарплату добру давали

- Я б так не говорила ... Зараз без вищої освіти робити нічого Хіба ти подруго не мрієш вчитися далі Хіба не хочеш мати престижну професію

- Не знаю ... Я цим дуже не переймаюся батьки допоможуть Це кінець-кінцем їхній обов'язок

- Обов'язок ... то може й батьків а вчитися й працювати тобі самій

- Мабуть так Тоді мені потрібно серйозніше подумати над цим питанням Дякую тобі ... за пораду Бувай

- До зустрічі ...

Діалог 4

- Доброго дня Альвіно Олександрівно
- Добрий день ... Що ти хотіла
- Я хотіла здати індивідуальне заняття з виробничого навчання за темою «Будова комп'ютера»
- Добре ... У мене зараз є вільний час тому з задоволенням тебе вислухаю До тебе перше запитання Дати визначення поняття комп'ютер
- Комп'ютер це автоматичний пристрій що діє за програмою заданою заздалегідь Він з величезною швидкістю виконує безліч обчислень якщо для цього створена програма яку ця машина зможе читати
- Правильна відповідь Тоді наступне запитання Для чого використовується комп'ютер
- Він використовується для зберігання перетворення і передачі інформації.
- Добре А що є найважливішим елементом комп'ютера
- Найважливішим елементом комп'ютера є мікропроцесор
- Відповідь правильна Тоді що таке мікропроцесор
- Мікропроцесор це програмований електронний пристрій для обробки інформації, виконаний у вигляді однієї чи кількох мікросхем високого ступеня інтеграції
- Молодець ... Я бачу ти добре підготувалася до індивідуального заняття тому отримуєш сьогодні 11 балів До тебе ... буде прохання переказати своїм одногрупникам щоб теж приходили здавати цю тему Добре
- Так Альвіно Олександрівно я обов'язково перекажу Ваше прохання До побачення
- До зустрічі ...

Ситуативно-моделююче завдання

За завданням викладача кожен із учнів ототожнює себе з мовцем, який, потрапивши у конкретну ситуацію спілкування, виконує певну соціальну роль (учня ліцею, викладача, майстра виробничого навчання)

Наприклад,

1). Ви, як учениця ліцею, тривалий час перебували в лікарні на лікуванні, а невдовзі вам необхідно буде пройти виробничу практику. Зверніться до майстра виробничого навчання з проханням допомогти у підготовці відповідного матеріалу та документації.

2). Вам, як учениці ліцею, необхідно підготувати реферат з предмету інформаційні технології, але ви не встигаєте взяти в бібліотечно-інформаційному центрі необхідну літературу, та й Інтернету вдома не маєте. На перерві підходите до одногрупниці й просите її допомогти.

Побудуйте діалог на одну із запропонованих тем:

- «Виробнича практика – перший крок до працевлаштування»;
- «Чи маю я достатній рівень знань, щоб працювати за фахом»;
- «Робота з в мережі Інтернет на уроці виробничого навчання».

Список використаної літератури :

1. Гуржій А.М., Поворознюк Н.І., Самсонов В, В. Інформатика та інформаційні технології: Підручник для учнів ПТНЗ - Харків: 000 Компанія СМІТ, 2003.
2. Експлуатація та ремонт сільськогосподарської техніки: Підручник: У 3 кн./ За ред. А.Ф.Головчука. – К.: Грамота, 2003-2005.
3. Зарецька І. Т. Інформатика: Підручник для 10-11 класів у II частинах – К.: Навчальна книга, 2006.
4. Мацько Л.І., Мацько О.М., Сидоренко О.М. Українська мова: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 1998.
5. Українська мова: Диктанти для випускних екзаменів – Дніпропетровськ: МП Промінь, 1997.
6. Українська мова: Збірник текстів для переказів з творчим завданням на випускних екзаменах / С.В.Ломакович, В.Ф.Жовтобрюх, С.В.Мясоєдова. – Харків: Світ дитинства, 2000.
7. Українська мова: 100 переказів із творчими завданнями. Державна підсумкова атестація 11 кл./ В.І.Тихоша, Л.І.Урсуленко, А.І.Мовчун. – К.: КІМО, 2005.